

- ряєв. Київ : Політехніка, 2016. С. 71—74. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/zbirnik_tez_01-04-16_ost.pdf (дата звернення : 12.02.24).
6. Копієвська О. Р. Правовий вплив на суспільні відносини в культурно-мистецькій сфері. *Держава і право : зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки*. 2007. Вип. 38. С. 14—19.
 7. Копієвська О. Р. Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний контекст та локальні особливості (кінець XX — початок XXI ст.) : дис. ... д-ра культурології : 26.00.06. Київ, 2018. 487 с.
 8. Копієвська О. Р. Культурні практики, як інструмент протидії гібридним загрозам у реальному та віртуальному середовищі: програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів закладів культури. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytut/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Gibrid_zagroz_2024.pdf (дата звернення: 14.02.2025).
 9. Копієвська О. Р. Методика навчання в умовах гібридних загроз : програма підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів мистецької освіти, працівників культури. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytut/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Study_Gibrid_zagroz_2024.pdf (дата звернення: 14.02.2025).
 10. Методика навчання в умовах гібридних загроз : посібник / Е. Балашов, М. Білоконь, Т. Борозенцева, М. Головянко, С. Гришко, Т. Жовтенко та ін. Харків : Технологічний Центр Груп, 2023. 84 с.
 11. Носков В., Кальянов А., Єфросиніна О. Правосвідомість у соціально-політичному розвитку людини. *Політичний менеджмент*. 2005. № 5. С. 125—133.
 12. Про інформацію : Закон України від 21.03.2023 № 3005-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 12.02.2025).
 13. Робота бібліотек в умовах воєнного стану : методичні поради / Департамент культури і туризму Харків. обл. військ. адмін., Харків. обл. універс. наук. б-ка ; ред.-уклад. Н. М. Грачова. Харків : ХОУНБ, 2022. 15 с.
 14. Рябовол Л. Правова предметна компетентність: поняття, структура, правові предметні компетенції. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Педагогічні науки. 2013. Вип. 121 (2). С. 263—268.
 15. Українська бібліотечна асоціація. URL: <https://ula.org.ua/search?searchword=%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE&searchphrase=all> (дата звернення: 09.03.2025).

Надійшла до редакції 13 березня 2025 року

АРХІВОЗНАВСТВО Й АРХІВНА СПРАВА

УДК 930.25(100)МРА:378.018](045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2025.3(344).29-35

Людмила Доскіч,

кандидатка політичних наук, доцентка,
Київський національний університет культури і мистецтв,
Київський університет культури,
e-mail: ludochka1234d@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2465-7835>

Ініціативи Міжнародної ради архівів у сфері навчання та професійного розвитку

У статті проаналізовано ініціативи Міжнародної ради архівів (МРА) у сфері навчання й професійного розвитку. Враховуючи сучасні виклики, такі дослідження є критично важливими для забезпечення високої якості архівної роботи на глобальному рівні.

Констатовано, що використання матеріалів і документів МРА є основою для підготовки висококваліфікованих кадрів, здатних забезпечити подальший розвиток і популяризацію архівної галузі. З огляду на це впровадження напрацювань дослідників МРА є пріоритетним завданням національних органів у сфері архівної справи.

Зауважено, що МРА відіграє центральну роль у стандартизації архівної освіти на міжнародному рівні, забезпечуючи гармонізацію знань і практик між країнами світу. Ініціативи МРА сприяють налагодженню професійних зв'язків між архівістами, що дає змогу обмінюватися досвідом, найкращими практиками та інноваціями. Успішне впровадження програм, спрямованих на підготовку архівістів до роботи з цифровими документами та новітніми технологіями, демонструє адаптивність МРА до змін в інформаційному середовищі. Використання сучасних освітніх форматів, як-от дистанційне навчання, сертифікаційні програми, інтерактивні тренінги тощо, дає змогу забезпечити гнучкість й ефективність професійного розвитку архівістів.

Підсумовано, що ініціативи МРА слугують основою для створення стійкої системи професійного розвитку архівістів, яка відповідає викликам сучасності.

Ключові слова: Міжнародна рада архівів; професійна освіта; секція архівної освіти та професійної підготовки; Кодекс етики архівістів

Постановка проблеми. Актуальність дослідження ініціатив Міжнародної ради архівів [9] у підготовці фахівців галузі зумовлено кількома чинниками. По-перше, у сучасному світі архівна справа набула міжнародного характеру, адже значення транскордонних інформаційних потоків постійно зростає. МРА сприяє створенню єдиних стандартів роботи й навчання, що дає змогу архівістам різних країн співпрацювати ефективніше. По-друге, процеси оцифровування документів, робота з електронними архівами й управління даними потребують формування в персоналі нових навичок. Ініціативи МРА допомагають адаптувати освітні програми для архівістів і надають їм можливість працювати із сучасними технологіями, як-от штучний інтелект, хмарні сервіси та блокчейн. По-третє, ініціативи МРА спрямовані на розроблення рекомендацій, які враховують міжнародний досвід підготовки архівістів. Це забезпечує гармонізацію знань і навичок, що важливо в умовах мобільності робочої сили. По-четверте, позаяк архіви є головними установами зі збереження національної та світової документальної спадщини, МРА розробляє програми підготовки, спрямовані на посилення ролі цих установ у збереженні, відновленні та популяризації культурного надбання. По-п'яте, МРА активно впроваджує нові формати навчання, зокрема онлайн-курси, сертифікаційні програми та практичні тренінги. Це підвищує доступність та якість освіти для фахівців різних країн.

Дослідження освітніх ініціатив МРА надає можливість оцінити їх вплив на розвиток архівної справи та підготовку фахівців, а також сприяє розробленню рекомендацій для вдосконалення професійної освіти галузі. Враховуючи сучасні виклики, такі дослідження є критично важливими для забезпечення високого рівня архівної роботи у глобальному вимірі.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженню міжнародних аспектів архівної справи присвячено публікацію Н. Залеток та Є. Чорноморець [2]. На питаннях діяльності Міжнародної ради архівів, етапах її становлення й розвитку зосередив увагу Є. Старостін [8]. Л. Прокопенко аналізує освітні ініціативи й проекти міжнародних архівних організацій, спираючись на досвід діяльності міжнародних фахових інституцій, зокрема ініціативи секції архівної освіти та підвищення кваліфікації МРА [7].

Останніми роками українські дослідники приділяють увагу діяльності архівів в умовах війни:

М. Палієнко [6], Ю. Ковтанюк [3]. Окремій тематичі присвячено й посібник, підготовлений українськими фахівцями за сприяння Міжнародної ради архівів [5].

Водночас можна зробити висновок, що діяльність МРА в українській науці не здобула належного висвітлення й потребує ґрунтовнішого дослідження.

Мета статті — проаналізувати ініціативи Міжнародної ради архівів у сфері навчання й професійного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. 23—26 серпня 1950 р. у Парижі відбувся Другий міжнародний конгрес архівістів, який зібрав 350 делегатів із 24 країн світу. Учасники порушили питання створення міжнародної організації обміну інформацією між дослідниками у галузі архівної справи. За ініціативою членів Комітету архівних експертів Ліги Націй було створено Міжнародну раду архівів (International Council on Archives, ICA). Нині вона є професійною міжнародною організацією світової архівної спільноти, що має на меті збереження, розвиток і використання документальної пам'яті людства, налагодження співпраці та обміну інформацією між архівістами, розвиток архівної освіти, поглиблене неупереджене вивчення архівної інформації з метою розкриття складу фондів і вдосконалення процедури доступу до архівів [9]. Утім, заклик до співпраці в архівній сфері підтримали не всі країни, зокрема СРСР, оскільки в той період у розпалі була холодна війна [8, с. 139]. Це на десятиліття відкинуло країни радянського впливу від міжнародної співпраці в архівній галузі.

МРА організовує та регулює спільну діяльність, ефективне управління й використання документів та архівів у межах міжнародної співпраці, упровадження корисного досвіду управління та організації роботи архівів та архівних установ світу [11].

Враховуючи значні відмінності культурного та територіального аспектів у питаннях адаптації запропонованих організацією ініціатив, було прийнято рішення про створення регіональних відділень МРА [10]. До складу Міжнародної ради архівів входять організації та установи з усього світу, а отже рішення, ухвалені в межах її діяльності, зокрема й у сфері вищої освіти з архівної справи, впливають на функції більшості державних і приватних органів та установ, що надають освітні послуги.

У 1976 р. у МРА було сформовано різні секції. Наразі їх налічується 12, а завдання охоплюють різноманітні глобальні питання — від навчання архівної справи до ефективного функціонування специфічних архівів.

Найбільший інтерес у межах пропонованого дослідження становить діяльність секції архівної освіти та професійної підготовки (Section for Archival Education and Training, SAE).

Секція забезпечує підготовку викладачів у сфері архівознавства й діловодства — нового покоління дослідників, які просуватимуть прогресивні ідеї та розв'язуватимуть актуальні питання в майбутньому. Надалі викладачі готуватимуть кадри, що дасть змогу підвищити ефективність управління архівних організацій на всіх рівнях.

Секція архівної освіти та професійної підготовки в діяльності спирається на керівні органи МРА, має зв'язок з ЮНЕСКО через Міжнародну стандартну класифікацію освіти (МСКО).

Міжнародна стандартна класифікація освіти входить до міжнародної системи соціальних та економічних класифікацій ООН та слугує керівництвом для впорядкування освітніх програм і відповідних кваліфікацій за рівнями й сферами освіти. МСКО було вперше розроблено у 1970-х рр. як концептуальний документ для збирання, компіляції та аналізу порівнянних на міжнародному рівні статистичних даних щодо освіти. Наявність стандартної міжнародної класифікації — це перший етап збирання даних; другий — забезпечення уніфікованого застосування класифікації у всіх країнах [14].

Серед найважливіших завдань секції: налагодження співпраці між архівними навчальними закладами з метою надання допомоги в розвитку наукових досліджень і підвищення рівня підготовки фахівців у різних країнах; поширення інформації про можливості здобуття освіти та підготовки кадрів, наприклад, за допомогою регіональних освітніх конференцій; співпраця з іншими органами МРА щодо підготовки навчальних матеріалів [13], а також "розвиток методології освіти та різноманітних навчальних засобів" [7, с. 150].

Розглянемо докладніше проекти, реалізовані секцією архівної освіти та професійної підготовки.

Інтернет-каталог архівних шкіл (Online Directory of Archival Education) і нових установ, які проводять навчання в галузі. Для реалізації цього проекту розробники мають постійно моніторити ситуацію та оновлювати базу даних. Проблема цієї програми полягає в неефективному механізмі оновлення інформації й неможливості синхронізації з офіційним сайтом МРА.

Пакет навчання для викладачів (Training the Trainer Resource Pack). Цей проєкт розроблено для навчання фахівців, які вже працюють у сфері архівної справи. Завдяки програмі фахівець зможе підготувати висококваліфікованого спеціаліста, здатного в майбутньому піднести професію на новий рівень. Проблема проєкту полягає в тому, що бракує перекладів окремими мовами. Нещодавно Training the Trainer Resource Pack було перекладено індонезійською, португальською, німецькою, іспанською, французькою та англійською мовами; у планах — переклад польською та арабською [15].

Навчальні ресурси для ведення електронного документообігу (Digital Recordkeeping Curriculum Resources). Вedenня діловодства в сучасній організації передбачає роботу з електронними документами. З розвитком технологій відбувається впровадження цього формату в усі сфери життя суспільства, зокрема й професійну. Переваги систем електронного документообігу очевидні, адже вони дають змогу оптимізувати роботу організації загалом. Завдяки підготовці висококваліфікованих фахівців можна буде уніфікувати та налагодити роботу із системами електронного документообігу, а також забезпечити поступовий перехід до повної заміни паперових документів електронними. Для реалізації цього завдання слід активніше залучати наукову спільноту до розроблення відповідних освітніх програм. Саме для цього й було створено зазначений проєкт [14].

Огляд архівних досліджень і дослідників (Survey of Archival Research and Researchers). Проєкт має на меті формування оглядів результатів досліджень у сфері архівознавства та діловодства як основи майбутніх дослідницьких проєктів. Спеціалізовані органи МРА проводять вузькоспеціалізовані дослідження у межах своїх завдань. Ці студії можуть слугувати своєрідним фундаментом для подальших досліджень, однак є проблема поінформованості наукової спільноти щодо їх результатів. З цією метою і було розроблено наведений проєкт [14].

У 2022 р. секція архівної освіти та професійної підготовки запропонувала своїм членам чотири *віртуальні семінари в серії "Архівна педагогіка"*. Цей проєкт підтримується та фінансується через Програмну комісію (PCOM).

Семінари охоплювали такі теми: архівна освіта та зміни клімату, цифрове кураторство, освіта цифрового збереження в середовищах з обмеженими ресурсами, архівна освіта з інформацією про травми та освіта інформаційної культури. У наступній серії тематику проєкту було розширено такими питаннями: інвалід-

ність та архівна освіта, освіта в іспаномовних регіонах, справедливі трудові практики, антиколоніальна архівна освіта.

Проект, який реалізують під керівництвом авторитетних міжнародних архівістів і педагогів спрямований на залучення широкої аудиторії архівних освітян завдяки усуненню бар'єрів, насамперед пов'язаних із мовою та фізичними обмеженнями. Зокрема, нині можливості викладачів зібратися та обговорити проблемні питання підготовки наступного покоління архівістів до ведення документації у сучасному мінливому ландшафті обмежені. У 2024 р. проект мав посилити міжнародний напрям, зосередившись на іспаномовних викладачах, педагогах з обмеженими можливостями та борцях за справедливість в архівній освіті [12].

Авторами завершеного в лютому 2023 р. дослідницького проекту "Розуміння міжнародного ландшафту травми та архівів" є Н. Лоран і К. Райт. Ініціатива покликана репрезентувати міжнародний погляд на актуальні проблеми, пов'язані з архівами й травмою. Ресурс акумулює статистичні дані й дає змогу оцінити потреби, спланувати забезпечення та підтримати розвиток різноманітної й інклюзивної архівної професії для тих, хто хоче працювати в архівах чи співпрацювати з ними.

У звіті проекту наведено аналіз результатів міжнародного опитування щодо розуміння архівістами досвіду травми й архівів. Опитування проведено англійською, французькою та іспанською мовами у 2022 р. Проект допоможе зрозуміти, наскільки поширеним є досвід травми, яка підтримка є доступною сьогодні, а яку користувачі хотіли б мати в майбутньому. Окрім того, ініціатива дасть змогу визначити, які ресурси, підготовка та освіта запитані, чи є це глобальною проблемою, чи специфічним питанням певних регіонів, культур або спільнот.

Опитування складалося з 43 запитань, на які було надано 1138 відповідей зі 100 країн. Респонденти мали різноманітний кар'єрний досвід, походження, місце проживання. Запитання були призначені людям, які працюють, навчаються або є волонтерами в архівній професії чи суміжних галузях, і передбачали відповіді, що висвітлюють досвід роботи з користувачами архівів. Секція розробила три рекомендації, основу яких становить принцип обізнаності всіх працівників архівів про ризик потенційної травми. Опитування й рекомендації базуються на концепції інформованої про травми практики та пов'язаних із нею п'яти принципів безпеки: довіра; прозорість; вибір; співпраця; розширення можливостей [13].

Поміж чинних проектів також виокремимо такі: *підготовка онлайн-каталогу архівів і доку-*

ментознавства; розроблення навчальної програми цифрового запису; створення міжнародної бази даних архівних досліджень. Ці ініціативи секції дають змогу піднести рівень вищої та післядипломної освіти, адже навчальні курси та дисципліни слід розробляти на основі найактуальніших матеріалів [14].

Не менш важливим для підготовки фахівців з архівної справи стало ухвалення 17 вересня 2010 р. на щорічному загальному з'їзді МРА в Осло Загальної декларації архівів. Документ призначений для широкого загалу й покликаний пропагувати роль архівів і професію архівіста. У декларації, розробленій секцією професійних асоціацій МРА за зразком Квебекської декларації архівів (Declaration Quebecoisdes Archives), у стислій формі подано унікальні характеристики архівів, вимоги до управління архівними документами з метою забезпечення їх доступності впродовж визначеного періоду, акцентовано на значущості та цінності архівного документа й зафіксовано в ньому інформації [16]. Окрім того, задекларовано низку правил, якими має керуватися архівний працівник у діяльності після проходження відповідної університетської підготовки.

Важливим документом МРА є Міжнародний кодекс етики архівістів, ухвалений на Генеральній асамблеї МРА, що проходила під час XVI Міжнародного конгресу МРА в Пекіні у 1996 р. Документ має такий самий правовий статус, як і Загальна декларація архівів, через що не набув поширення в архівній галузі, зокрема у сфері освіти. Кодекс визначає високі фахові та етичні стандарти для представників професії незалежно від країни походження [4] і покликаний вирішити важливі завдання: ознайомити нових представників професії зі стандартами фахової етики; нагадувати досвідченим архівістам про професійну відповідальність перед колегами та суспільством; вселяти громадськості довіру до представників професії та результатів їхньої діяльності [4]. Отже, Кодекс етики регламентує основні принципи роботи архівного працівника, а також є основою для розроблення єдиного міжнародного освітнього стандарту.

Варто наголосити на освітніх ініціативах МРА в умовах російсько-української війни. Зокрема, на вебсайті МРА презентовано посібник з оцифровування архівної спадщини в умовах збройних конфліктів і надзвичайних ситуацій "Практичний посібник з екстреного оцифровування паперової архівної спадщини". Наприкінці 2022 р. над виданням працювали Державна архівна служба України, Міжнародна рада архівів,

Міжнародний альянс із захисту культурної спадщини в зонах конфлікту (ALIPH), експерти А. Черневич (Музей-архів Голта (Канада) та А. Садік Алі, Центральний державний аудіовізуальний та електронний архів, державні архіви прифронтових Чернігівської, Миколаївської та Херсонської областей. Практичним результатом ініціативи став процес оцифровування в останніх двох державних архівах. У посібнику наведено основні інструменти та стратегії збереження важливих колекцій і захисту документальної спадщини України в умовах війни [5], адже "концептуально нове інформаційно-комунікативне середовище, спричинене війною, вимагає гідної відповіді на виклики доби" [1, с. 44].

Документи МРА не є обов'язковими для виконання в межах національного законодавства чи підготовки професійних кадрів з архівної справи. Утім, враховуючи наукову та соціальну значущість проєктів МРА, виразною є потреба використання цих документів у діяльності закладів вищої освіти, які забезпечують підготовку фахівців з архівної справи. Таку можливість надає створення єдиного європейського простору вищої освіти за принципом рівності здобутих дипломів у країнах — учасниках Болонського процесу. Окрім того, ці документи регулюють принципи рівних можливостей працевлаштування у будь-якій країні, що приєдналася до ініціативи. Для їх реалізації насамперед слід забезпечити можливість здобуття якісної освіти, для чого й потрібна єдина освітня програма підготовки фахівців з архівної справи. Її основу становлять принципи підготовки архівних співробітників, закріплені у Загальній декларації архівів. У такий спосіб архіви реалізуватимуть свої найважливіші функції: наукову, освітню та відновлення історичної пам'яті [2].

Висновки. Матеріали й документи, які розробляє та ухвалює МРА, є основою для підготовки висококваліфікованих професіоналів архівної справи, які, зі свого боку, забезпечать подальший розвиток і популяризацію галузі. Упровадження на практиці напрацювань дослідників МРА є пріоритетним завданням більшості національних органів архівної галузі.

МРА відіграє центральну роль у стандартизації архівної освіти на міжнародному рівні, відповідає за гармонізацію знань і практик між країнами. Розроблення освітніх стандартів, рекомендацій та онлайн-ресурсів забезпечує доступність освіти для архівістів різного рівня підготовки з різних регіонів світу. Ініціативи МРА сприяють налагодженню професійних зв'язків між архівістами, обміну досвідом, найкращими практиками й інноваціями.

Успішне впровадження програм, спрямованих на підготовку архівістів до роботи з цифровими документами та новітніми технологіями, свідчить про адаптивність МРА до швидких змін в інформаційному середовищі. Використання сучасних освітніх форматів, як-от дистанційне навчання, сертифікаційні програми, інтерактивні тренінги тощо, надає можливість забезпечити гнучкість та ефективність фахового розвитку архівістів відповідно до викликів сучасності.

Актуальність ініціатив МРА в освітній сфері зумовлено глобалізацією архівної справи, потребою збереження світової культурної спадщини, розвитком цифрових технологій, уніфікацією освітніх стандартів, пошуком і розробленням інноваційних підходів до навчання.

Перспективу подальших досліджень розвитку професійної освіти архівістів становлять такі напрями: інтеграція інноваційних технологій у програми підготовки, підвищення уваги до етичних аспектів роботи у цифрову епоху тощо.

Список бібліографічних посилань

1. Биркович Т., Вільчинська І. Інформаційно-комунікативна діяльність бібліотек України в умовах війни. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 4. С. 42—48.
2. Залєток Н., Чорноморець Є. Осмислення ролі архівів у Європейському Союзі. *Архіви України*. 2023. Вип. 3. С. 7—27.
3. Ковтанюк Ю. Актуальні питання збереженості фондів архівів, бібліотек і музеїв як установ культури в умовах воєнного стану. *Бібліотечний вісник*. 2024. № 2. С. 12—31.
4. Кодекс етики архівістів. URL: <https://old.archives.gov.ua/Law-base/Standards/2004-02-3-pr.4.pdf>.
5. Міжнародна рада архівів презентувала посібник, який підготувала у співпраці з українськими фахівцями. *Rayon.in.ua*. URL: <https://history.rayon.in.ua/news/722079-mizhnarodna-rada-arkhiviv-prezentovala-posibnik-yakiy-pidgotuvala-u-spiivpratsi>.
6. Палієнко М. Українські архіви, війна та збереження національної ідентичності. *Архіви України*. 2022. № 1. С. 12—38.
7. Прокопенко Л. С. Освітні проєкти міжнародних архівних організацій у контексті Програми навчання впродовж життя. *Архіви — наука — суспільство: шляхи взаємодії* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 2015. С. 149—152.

8. Старостін Є. Міжнародна рада архівів: шлях у півстоліття. *Студії з архівної справи та документознавства*. 1998. Т. 3. С. 138—143.
9. About ICA. *International Council on Archives*. URL: <http://www.ica.org/102/about-ica/an-introduction-to-our>.
10. ICA Regional Branches. *International Council on Archives*. URL: <https://www.ica.org/ica-network/regional-branches>.
11. International Council on Archives Constitution: approved by the 2012 AGM in Brisbane, 24 August 2012. *International Council on Archives*. URL: http://www.ica.org/sites/default/Constitution%202012%20En%20final_0.pdf.
12. Let's talk about archival education! Archival Pedagogies 2024. *International Council on Archives*. URL: <https://www.ica.org/lets-talk-about-education-archival-pedagogies-2024/>
13. Resource of the Month — Understanding the international landscape of trauma and archives. *International Council on Archives*. URL: <https://www.ica.org/resource-of-the-month-the-international-landscape-of-trauma-and>.
14. Section for Education and Training — SAE. *International Council on Archives*. URL: <http://www.ica.org/en/about-education-and>.
15. Training the Trainer Resource Pack. Margaret Crockett and Janet Foster. The Archives-Skills Consultancy on behalf of the ICA Section on Archival Education and Training. URL: <http://www.ica-sae.org/trainer/english/index.htm>.
16. Universal Declaration on Archives: approved by the 2010 AGM in Oslo, 17 September 2010. *International Council on Archives*. URL: <http://www.ica.org/en/universal-declarationarchives>.

Liudmyla Doskich,

PhD of Politics Science, Docent,

Kyiv National University of Culture and Arts,

Kyiv University of Culture

Initiatives of the International Council on Archives in the field of training and professional development

The purpose of the article is to analyze the initiatives of the International Council on Archives (ICA) in the field of training and professional development. Given the current challenges, such research is critically important for ensuring a high level of archival work at the global level.

The use of materials and documents of the ICA is an important basis for training high-quality personnel, who, in turn, will ensure the further development and popularization of this professional field. Therefore, the use of the work of ICA researchers is a priority task of most national authorities in the field of archival affairs.

The ICA plays a central role in the standardization of archival education at the international level, ensuring the harmonization of knowledge and practices between countries. ICA initiatives contribute to the creation of networks of professional connections between archivists, which allows for the exchange of experience, best practices and innovations.

The successful implementation of programs aimed at training archivists to work with digital documents and the latest technologies demonstrates the adaptability of ICA to rapid changes in the information environment. The use of modern educational formats, such as distance learning, certification programs, interactive trainings, etc., allows for flexibility and efficiency of professional development of archivists. Thus, ICA initiatives provide the foundation for creating a sustainable system of professional development of archivists, capable of meeting the challenges of modern times.

Keywords: *International Council on Archives; professional education; Section on Archival Education and Professional Training; Code of Ethics for Archivists*

References

1. Byrkovych T. & Vilchynska I. (2023). Informatsiino-komunikatyvna diialnist bibliotek Ukrainy v umovakh viiny. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informohiia*, 4, pp. 42—48.
2. Zaliatok N. & Chornomorets Ye. (2023). Osmyslennia roli arkhiviv u Yevropeiskomu Soiuzi. *Arkhivy Ukrainy*, 3, pp. 7—27.
3. Kovtaniuk Yu. (2024). Aktualni pytannia zberezhenosti fondiv arkhiviv, bibliotek i muzeiv yak ustanov kultury v umovakh voiennoho stanu. *Bibliotechnyi visnyk*, 2, pp. 12—31.
4. *Kodeks etyky arkhivistiv*. (n. d.). Available at: <https://old.archives.gov.ua/Law-base/Standards/200>.
5. *Mizhnarodna rada arkhiviv prezentovala posibnyk, yakyi pidhotuvala u spivpratsi z ukrainskymy fakhivtsiamy*. (n. d.). Available at: <https://history.rayon.in.ua/news/722079-mizhnarodna-rada-arkhiviv-prezentovala-posibnik-yakiy-pidgotuvala-u-spivpratsi-z-ukrainskimi-fakhivtsyami>.
6. Paliienko M. (2022). Ukrainski arkhivy, viina ta zberezhennia natsionalnoi identychnosti. *Arkhivy Ukrainy*, 1, pp. 12—38.
7. Prokopenko L. S. (2015). Osvitni proiekty mizhnarodnykh arkhivnykh orhanizatsii u konteksti Prohramy navchannia vprodovzh zhyttia. *Arkhivy — nauka — suspilstvo: shliakhy vzaiemodii* : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. Kyiv, pp. 149—152.
8. Starostin Ye. (1998). Mizhnarodna rada arkhiviv: shliakh u pivstolittia. *Студії з архівної справи та документознавства*, 3, pp. 138—143.

9. About ICA. (n. d.). *International Council on Archives*. Available at: <http://www.ica.org/102/about-ica/an-introduction-to-our-organization.html>.
10. ICA Regional Branches. (n. d.). *International Council on Archives*. Available at: <https://www.ica.org/ica-network/regional-branches>.
11. International Council on Archives Constitution: approved by the 2012 AGM in Brisbane, 24 August 2012. (2012). *International Council on Archives*. Available at: http://www.ica.org/sites/default/files/Constitution%202012%20En%20final_0.pdf.
12. Let's talk about archival education! Archival Pedagogies 2024. (2024). *International Council on Archives*. Available at: <https://www.ica.org/lets-talk-about-archival-education-archival-pedagogies-2024>.
13. Resource of the Month — Understanding the international landscape of trauma and archives. (n. d.). *International Council on Archives*. Available at: <https://www.ica.org/resource-of-understanding-the-international>.
14. Section for Education and Training — SAE. (n. d.). *International Council on Archives*. Available at: <http://www.ica.org/en/about-education-and>.
15. *Training the Trainer Resource Pack*. Margaret Crockett and Janet Foster. The Archives-Skills Consultancy on behalf of the ICA Section on Archival Education and Training. (n. d.). Available at: <http://www.ica-sae.org/trainer/english/index.htm>.
16. Universal Declaration on Archives: approved by the 2010 AGM in Oslo, 17 September 2010. (2010). *International Council on Archives*. Available at: <http://www.ica.org/en/universal-declarationarchives>.

Надійшла до редакції 2 січня 2025 року

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 061:[005.923:004.896CRM]](477)(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2025.3(344).35-39

Олексій Красинський,

аспірант Національного університету "Львівська політехніка",
спеціальність "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа",
e-mail: oleksii.d.krasynskyi@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-5993-8496>

Перспективи використання CRM-систем для автоматизації роботи наукових установ

Метою статті є дослідження перспектив упровадження CRM-систем для автоматизації діяльності наукових установ, зокрема обліку членів, управління, організації та відстеження членських внесків, налаштування сповіщень і проведення аналітики. У процесі дослідження використано **методи** порівняльного аналізу та синтезу, які дали змогу оцінити переваги й недоліки різних CRM-рішень, як-от Zoho CRM, CAS Research, а також opensource-систем SuiteCRM, Odoo та EspoCRM. **Наукова новизна** полягає у всебічному аналізі можливостей сучасних CRM-систем для наукових організацій, а також у розробленні рекомендацій щодо вибору оптимальної системи для ефективної організації роботи.

Висвітлено ключові аспекти автоматизації рутинних процесів, інтеграції з платіжними системами для зручного обліку членських внесків і централізації даних для поліпшення комунікації.

У **висновках** подано рекомендації щодо вибору CRM-систем для наукових установ, зосереджених на підвищенні ефективності управління, організації та відстеження членських внесків, а також забезпеченні сталого розвитку організації.

Ключові слова: CAS Research; Zoho CRM; CRM; CRM для наукових установ; автоматизація обліку членів; системи сповіщень; відстеження членських внесків; CRM з елементами штучного інтелекту; opensource CRM-рішення

Постановка проблеми. Потреба заміни класичного паперового й аналогового обліку автоматизованим зумовлює завдання пошуку доступних рішень і, в окремих випадках, розроблення спеціалізованих систем для наукових установ. В умовах сучасної децентралізованої структури таких організацій постають нові виклики: забезпечення єдиного обліку членів у різних осеред-

ках, автоматизація контролю за сплатою внесків, своєчасне сповіщення та зручний доступ до інформації для всіх членів організації.

Наявні методи обліку, базовані на використанні традиційних паперових і локальних електронних систем, стають неефективними, адже не можуть забезпечити цілісність бази даних, прозору звітність і швидке оновлення інформації.